

nis für den neuen Status des Mannes; schließlich erfährt er seine Wiedergeburt dank der Worte, die von der Göttin-Mutter ausgesprochen werden.

Noch eine Bemerkung über die mögliche Herkunft der Erzählungen mit Geschlechtswechsel. Ihre Verwandtschaft mit den Mythen des Dionysios-Kultes, wahrscheinlich ältere matriarchalische Wurzeln, die wichtige Rolle des Stuten- und überhaupt des Pferdemotivs können auf eine Genese (Herkunft Thrazien) des Mythos verweisen, der sich später in das Märchen verwandelt hat und in verschiedenen Versionen in der mündlichen Tradition der Völker Südosteuropas verwachsen ist. Eine breiter angelegte vergleichende Analyse dieser Versionen mit nordeuropäischen kann sicher mehr Licht auf die Geschichte dieses Märchens in ganz Europa werfen.

(Übersetzt von Claudia Krüger)

PROMJENA SPOLA (AARNE -THOMPSON 514)

SAŽETAK

Središnji motiv ovoga tipa pripovijedaka je promjena spola, uglavnom ženskoga u muški: sestra, obučena u muško odijelo preuzima ulogu brata, odlazi u vojsku, a zatim se, protiv svoje volje, ženi s kraljevnom. Odlazi u borbu s čudovištem, gdje dolazi i do promjene spola. Vraća se kao muškarac. Pripovijetka je u pojedinačnim različitim lokalnim varijantama najviše rasprostranjena u dva međusobno vrlo udaljena kraja Europe: na sjeveru (Finska, Litva, Danska, Irska) i na jugoistoku (Turska, rjeđe Grčka)

Spominjući i posredno raščlanjujući i ostale zapise, autor ovaj tip pripovijedaka analizira uglavnom prema njezinu suvremenom zapisu, koji potječe od makedonskoga pripovjedača Dime Stenkoskog.

Govori se i o mogućem podrijetlu pripovijedaka o promjeni spola te se spominje njihova moguća veza s grčkim mitovima, posebno onima Dionizijeva kulta; naglašava se uloga konja, te matrijarhatski korijeni pripovijetke. Pretpostavlja se da se taj mit kasnije preobrazio u bajku i urastao u različitim varijantama u usmenu tradiciju naroda Europe.

---

tra naturam. In diesem Verhalten kann man ebenso das Abstoßen der weiblichen Natur, im Grunde den Verzicht auf sie, erkennen.